

NAŠ KMEČKI DOM

Štev. 10.

V Ljubljani, dne 5. oktobra 1911.

Leto III.

Dunajski Irg za govejo živino.

Letos sem jo na Dunaj vdaril. Celo leto sem bral, kako stradajo tam ubogi ljudje in sem mislil, da bom povsod videl uboge reve, ki še za črni kruh nimajo vinarja in lakote umirajo. Začudil sem se, ko sem opazil, da so ljudje povsod dobre volje. Niti pri enem nisem opazil, da bi bil posebno sestradan. Videl sem pa delavce krepke in trdne, ko so šli od dela, videl povsod polne gostilne in vesele ljudi. »Ko bi se le našim kmetom tako godilo!« mi je prišla žalostna misel, katere pa nisem na glas povedal.

Ogledal sem si lepe dunajske hiše. To mora pa že nekaj biti, ker v sredi mesta plačujejo za 1 m² prostora nad 2000 K. Vsa hiša velja pa že nekaj milijonov. Hotel sem na vsak način videti oni imenitni prostor na Dunaju, kamor so bili tudi naši voli povabljeni. Toda gospodarji so imeli strah. Vsak se boji mačka v žaklju kupiti, naši gospodarji pa vola na Dunaj poslati.

Hotel sem torej tam malo ogledati, pa ne tako kakor oni izraelski ogleduhi, ki so šli v obljubljeni deželo in potem lagali, kako je grozna, da bi Izraelce vstrašili. Jaz sem šel gori kakor oglednik, da bi še naše kmete privabil v bogato deželo dunajsko, kjer radi vse z zlatom ali papirjem plačajo, kar je res dobroga.

Tam zunaj mesta se nahaja velika tržnica za 6000 glav živine, največji pokriti prostor v celi Evropi. Vsa streha je iz železa, lesa in stekla. Na visokih železnih drogovih so pošev položene steklene plošče v večjih oddelkih. Po sejmišču vodijo povsod lepe bele ceste, med cestami je pa vrsta za vrsto v zemljo zabitih železnih drogov in počez tudi drogovi. Tam so stajale za govejo živino, ki je brez najmanjše gnječe na tisoče glav na prodaj, kakor bi v graščini stala.

Ko pride živina po železnici na po-

stajo, se postavi v hlev, ki je zraven sejmišča in tam nakrmi. Da so to velikanski hlevi, je samo ob sebi razumevno. Živino potem razdelijo po vrstah. Biti morajo posebej debeli voli beli, posebej rdeči, posebej suhi, potem so ravnokotno raznovrstne krave po barvi in debelosti.

Tudi bike imajo ravno tako razvrščene. Večkrat sem tudi bral, da imajo tam: Büffel — bivola. Slišal sem o groznih bivolihi ali turih, ki so bili nekaj po naših krajih doma in se še nahajajo na Ruskem. Menil sem, da bom tudi tam videl te grozne bivole. Pa kako se začudim, ko vidim male, grde, čisto črne živali, proti katerim so hrvaške buše še nekaj posebno lepega. V primeri za drugimi voli so bili ti bivoli kakor črne grde mačke. Priženejo jih z Ogrskega.

Vsak večji podjetnik ima tam svoje hlapce ali si jih dobi iz klavnice na razpolago. Na sejmu je prav tako vpitje, kakor na naših sejmihi ali na njihvah, ko kmet orje in se sliši, da se zemlja trese: Ejša, les, bu, čo — ali kakor se že drugače glasijo — one vodilne besede. Najbolj se na dunajskem sejmu derejo ogrski pastirji.

Ogledal sem si bil torej natančno na trg postavljeni živino. Med pitano živino so večinoma veliki krasni voli, katere pošiljajo tovarne sladkorja, piva in špirta. Te tovarne rabijo peso, ječmen in krompir za svoje izdelke. Ostanke jim še mnogo prav dobrih krmilnih snovi. Te ostanke prodajati se ne izplača, jih zavreči, je pa škoda. Nakupijo torej suho živino in jo pitajo. Žival mora biti stara vsaj tri leta, predno se postavi v pitališče. Na krmi ne štedijo, ker rabijo le odpadke. Za Dunajčana mora vol dobro odrasti. »Dunajčan ljubi juho. Juha je pa dobra, če ima vol vsaj šest let« mi je razlagal spremljevalec, dunajski mešetar. »Ni ga boljšega in lepšega mesa na svetu, kakor od dobro pitanega vola«, je bila nadaljna razlaga. Debeli obrazi okoli in

čvrste postave na Dunaju so v živ dokaz, da ima mož prav.

Ti debeli voli imajo do 1000, včasih tudi 11 do 1200 kg. Da se dobi za enega vola 12 do 1400 K je nekaj čisto navadnega. Najdražje plačajo rdeče vole, bodisi pingavške, moravske, hanaške ali simodolce. Gori jim pravijo: Färbiga.

Precej cenejši so sivi ogrski. Barva je čisto podobna našim sivcem, le roge imajo poldrugi meter dolge. To so pitanci ogrskih magnatov. V mladih letih so bili na stepi, potem so jih postavili v pitališče in izredili z žitom in krompirjem. Meso ni tako okusno, kakor od prejšnjih. Sicer pa dunajski mesar ne gleda le na velikost. Če je dobro zaraščen, za pleči dosti mesa, zaraščena, visoka rebra in mastna bedra, pa tudi manjšo žival plača po najboljši ceni.

Živina prve vrste se plača do 30 v kg dražje kakor druge ali celo tretje vrste.

Včasih sem tudi bral prav nazadnje v poročilih semnja, da prodajajo tam Beinlvieh. Nikdar nisem razumel tega izraza. Zdaj so mi pokazali tudi ta trg: zanemarjena teleta, suhe krave. Res prava strašila. »To je živina za kosti, meso za priklado, da je juha boljša.

Zdaj bote pa dobro razumeli poročilo dunajskega trga.

Dne 25. septembra 1911, je bilo na trgu živine:

3746 debele, med temi	3049 volov
271 pašne (Weidevich)	1005 bikov
1122 Beinlvieh	825 krav
	270 bivolov

Skupno 5149 glav	5149 glav.		
Prodajali so: prima	srednje	slabše	
Nemške vole: „ 105—112 „	94—102 „	84—92	
Ogrske sive „ 98 106 „	90—98 „	82—88	
barvane „ 106—116 „	96—104 „	96—104	
	prima	srednje	posebne
Bike: „ 94—100 „	86—92 „	80—110	
krave „ 90—98 „	80—88 „	—106	
Pašne živine „ 74—96 „			
bivola „ 68—76 Beinlvieh	56—76.		
Vsa živina je v ceni nadla.			

Kupčijo posredujejo dunajski mešetarji. So malo bolj nobel kakor naši n bolj rejeni, drugače pa našim podobni kakor krajcar krajcarju. Tudi dunajski mešetar ima palico v roki, da z njo malo vola otiplje, čez si obesi nekak predpasnik, da se ne umaže, ker je drugače gospod mešetar. Žival pozna, ta se ne bo zmotil za 5 kg pri teži živine, pa barantati zna, da bi še hudobca premotil. To so vse lepe in grde lastnosti tudi naših mešetarjev, ki tudi tako pozna živino, da se ne bo zmotil za dva funta. Večinoma so rdečih obrazov. Žvedeti pa nisem mogel, ali je ta barva od jeze in navdušenja ali od pijače. Meni se je skoro zdelo, da je od obojega. Za roko pa vlečejo kupca ravno tako kakor pri nas k prodajalcu, le da tako hrupno ne delajo, ker hočejo biti gosposki. Prav natančno nisem mogel zvedeti, koliko ti senzali, kakor jim nazadno pravijo, pri kupčiji zaslužijo. Ko bi vprašal, bi precej mislili, da bi rad naše Kranjce gori vtihotapil, ki bi imeli vsa možnost zato, in izvrstni možje, če jim odpusimo, da tako lažejo, ali kakor sami pravijo: hvalijo in pijejo. Naš Kranjec bi se v četr ure naučil svoj: achtetünfzig, neunetünfzig in potem poseka vsacega Dunajčana.

Tam nikoli ne prodajajo kar čez, ampak le na vago, kar je najbolj pravično. Pri sejmju so štiri tehtnice. Kar štiri do pet volov naženejo na tehtnico. Kupec in prodajalec gresta v pisarno, kjer se pokaže teža. Uradnik napravi uradno potrdilo, gresta vun, kupec plača in vzame svojo žival.

Okoli sejmišča je cela vrsta mesarskih voz, ki nakladajo živino in jo vozijo v mesnico. To mora pa že biti pošten voz, da noloži po tri ali štiri tisočkilne vole. Še naši parizarji bi tega ne zmogli. Gori se vse kar igraje vrši. So pač vajeni.

Čudno se mi je pa zdelo, da ni nobeden gnal živine s sejma, čeprav je bila že poznata ura. Povedali so mi, da ne sme nobena na prodaj postavljena živina s sejma. Kar je tam, je mesarjevo in se mora prodati. Nevarnost bi bila prevelika, da se razširijo kužne bolezni. Če je kdaj res preveč živine, se dene zoper in hlev in se postavi prihodnjič na prodaj. Saj je vsaki ponedeljek glavni sejm, mali pa še v četrtek. Najhujše je za prodajalca, če pride nenadoma prav veliko živine skupaj. Takrat cene gotovo padejo. Bolj prebrisani znajo najprej poizvedeti koliko je živine na potu. Če slabo kaže, raje malo počakajo.

Kadar boš imel kaj denarja in časa pojdi še ti na Dunaj. Saj ni res, da bi moral pustiti trebuh zunaj, še dobro ti ga bodo napolnili, če boš imel kaj svetlega.

Če pa sam ne moreš, pa pošlji z drugimi gori svoje voliče. Gališki kmetje so začeli in so prav zadovoljni s kupčijo.

Dolenjska in železniška zveza.

V današnjih razmerah je gospodarstvo odvisno od prometnih zvez. Če kmet ne more svojega blaga prodati, mu je težko polje še bolj skrbno obdelovati. Nekatero panogo gospodarstva mora kar opustiti. Med nami oskrbujejo promet v prvi vrsti železnice s tovornimi in še bolj osebnimi vlaki in brzovoznimi pošiljatkami.

Če gre človek po svetu, vidi, kako se po Švici in v Nemčiji vrsti vlak za vlakom. Naše severne dežele so tudi prav dobro preskrbljene. Pri nas ima južna železnica na dan devet osebnih vlakov, Ljubljana—Trbiž 7, dolensjska pa, ki obsega skoro polovico dežele v svojem delokrogu, ima le trikratno dnevno zvezo. Da se pri taki zvezi ne more razviti gospodarstvo, niti znatno napredovati osebni promet, je jasno. Če imajo malovažne pokrajinske železnice večkratno zvezo in še naš Kamnik petero, moramo tudi mi zahtevati, da se dovoli vsaj petkratna zveza na dan z osebnim vlakom. Vsa dolensjska županstva naj vložijo dobro utemeljeno prošnjo na vodstvo državnih železnic v Trstu po svojih poslancih, v kateri lahko navedejo sledeče vzroke:

1. Osebni promet se je v zadnjem času zelo pomnožil. Popred so vozili pri osebnem vlakom trije vagoni za osebni promet, zdaj jih je 6 do 9. Promet bi bil pa še veliko večji, ko bi imeli bolj ugodno zvezo. Kdor gre v Ljubljano, mu večkrat ni mogoče opraviti vseh opravil do popoldanskega vlaka, čakati mora večernega in pride v Novo Mesto šele ponoči ob 11. uri. Na Belokranjsko je od tam 5 do 8 ur. Še neugodnejša je zveza v Novim Mestom. Prvi vlak po dohodu v Novo Mesto odide čez dobro uro, do mesta je pa od postaje še 20 minut in ravno toliko nazaj. Če ne opravi v tej uri vsega, mora čakati še šest ur na drugi vlak, kar je preveč, ker čas je denar in delavcev povsod manjka. Novo mesto se pri tej neugodni zvezi ne more povzdigniti, ker je tako nerodna železniška zveza. Prvi vlak pride v Novo Mesto veliko prepozno. Kdor ima pri sodniji ali glavarstvu opraviti, se ga ne more poslužiti. Neugoden je tudi za tržne razmere. Na velike sejme v Novem mestu morajo priti že zvečer in se potikajo potem po gostilnah. Čudno, da železniško vodstvo samo ne spozna te velike hibe.

Ko bi imela dolensjska železnica večkratno zvezo, bi bil na vsakem vlakom promet vendar večji, kakor je sedaj, dobiček bi imela železnica.

2. Še važnejši so pa gospodarski oziri. Od prodaje žita in živine dobi kmet denar le parkrat na leto. Samo s tem v današnjih razmerah ne more izhajati. Pečati se mora tudi z drugimi panogami gospodarstva, ki so sicer neznatne, pa vendar kmetu veliko donšajo. Kako ugodna je Dolensjska za perutninarstvo. Naša Dolensjska je gotovo na prvem mestu glede naravnih zmožnosti za dobro rejo put in piščancev. —

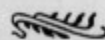
Nadalje se bi dalo znatno povzdigniti sadjarstvo. Razstava v Novem mestu je pokazala, kaj v tem oziru zamoremo. Še prav nič pa ni razvito zelenjarstvo. — Posebno pa potrebuje moderno mlekarstvo ugodne zveze. Mlečni izdelki se morajo hitro prodati. Zdaj te zveze ni. Poleti je nemogoče pošiljati mleko iz Dolensjske v Reko, Opatijo, Pulj in druga mesta v Istri. Opoldne je za mleko prezgodaj, ker se ob taki vročini gotovo skisa, zvečer pa vlak v Št. Peter ravno pred dohodom dolensjskega odide.

Vse te panoge gospodarstva bi se pri večkratni zvezi vpeljale ali razširile. Ko bi kmet videl, koliko se dobi za neznanke reči, bi se začel brigati za boljše gospodarstvo, za gnojenje, popravo hlevov in boljša semena. Iz prodanega bi dobil sredstva svoje polje zagnojiti, da bi lahko najmanj še enkrat toliko pridelal, kolikor sedaj. Saj vidimo že zdaj, kako se povsod povzdiguje gospodarstvo, kjer imajo ugodno železniško zvezo. Železnica bi imela obilni osebni in tovorni promet kot plačilo za uslugo kmetijstvu. Lastna korist železnice torej nujno zahteva, da se z večkratnim vlakom povzdigne gospodarstvo in promet.

To bi bila tudi najboljša rešitev izseljeniškega vprašanja. Ljudje bi imeli dosti zaslužka doma in bi jih ne mikalo na tuje.

3. Ker se zdaj po mestih tako pritožujejo nad draginjo živil, posebno mesa, bi železnica tudi pomagala rešiti to pereče socialno vprašanje. Ako se gospodarstvo splošno povzdigne, more Dolensjska še enkrat toliko goveje živine, prašičev pa trikrat toliko rediti, kakor doslej. Vsled boljšega gnojenja, bo veliko več tudi drugih pridelkov. Na ta način bi bilo kmetom in meščanom pomagano.

Dolensjska železniška zveza zahteva skorajšnje rešitve. Naj se začno prošnje precej vlagati. Kmečka zveza za dekanijo Trebnje je že poskrbela po svojih županstvih, da se je odposlalo dobro sestavljeno prošnjo na vodstvo železnic v Trstu. Upamo, da se bodo prav z odločnostjo zavzeli za nas naši državni poslanci.

Odškodnina za cepljene prašiče, ki so poginili za rdečico.

Na tisoče prašičev pogine vsako leto za rdečico. Nekateri gospodarji so že obupali in se kar bojijo prašiče rediti. »Čemu se truditi, ko nam bolezen vse vzame.« V zadnjem času so iznašli cepivo zoper to hudo bolezen, ki se še zdravemu prašiču pomeša v kri, da ga varuje v slučaju bolezni. To je ravno tako, kakor če se cepi otrok zoper koze zato, da se ga pozneje ne primejo. V krvi ima nekaj snovi, ki pozneje ustavijo prvi kal okuženja po pravih kozah.

Tudi pred davico se obvaruje bolnik edino zanesljivo s cepljenjem.

Vlada je cepljenje prašičev prav toplo priporočala in z vsemi močmi podpirala. Ker se prašiča po cepljenju prime neka mrzlica, je večkrat kak ščetinec tudi zaradi cepljenja poginil. Če se je to zgodilo 48 ur po cepljenju, povrne vlada vso nastalo škodo, ako se slučaj precej sporoči živinozdravniku, ki je cepil.

Večinoma so prašiči, ki so bili pravilno cepljeni, varni pred rdečico. Pri nas smo jih dali v zadnjih dveh letih nad 300 cepiti. Niti eden izmed cepljenih ni zbolel za rdečico.

V drugih krajih so pa prašiči poginili kljub cepljenju. Če so pa dali že obolele živali cepiti, je bolna večkrat ozdravila, tudi drugi, ki so bili popred zdravi, so poginili za rdečico. Ena sama taka nesreča zna celi vasi vzeti zaupanje. Gospodarju se bo zdelo škoda denarja, katerega posebno revežem vedno primanjkuje in pustil bo prašiče necepljene. Če pride bolezen, bo trpel veliko škodo.

Kako je torej s temi slučaji?

Če je že bolezen v hlevu, se morajo cepiti vsi prašiči enega gospodarja, bolni in zdravi. Postopanje je pa pri bolnem čisto drugačno, kakor pri zdravem. Nemški živinozdravnik dr. Immisch nam to prav natančno pojasnjuje, ko pravi: Če je prašič bolan, se cepi, da se bolezen olajša, rdečica pri cepljenju ne bo tako huda in nevarna. Dano cepivo se ustavlja boleznin zamori ka-li rdečice. Če se je pa bolezen hudo razpasla in je že preveč bacilov v krvi, potem ne more cepivo vseh teh sovražnikov uničiti, prašič pogine. V začetku boleznin pa gotovo pomaga. Čisto drugače se pa cepi prašič, ki je še zdrav. Tak se mora le pred boleznijo varovati, da se ga ne prime, kar se gotovo doseže. Ako se pa cepi prašič, ki je že bolan, čeprav se mu ne vidi, na način kakor je za zdrave, mora seveda poginiti. Če je prašič za rdečico bolan, se pa lahko spozna iz njegove topline. Deni toplomer v njegovo veliko (slepo) črevo. Če ima 40 stopinj topline ali čez, je gotovo bolan. Če so torej res zavoljo cepljenja poginili prašiči, ki so bili popred ali v resnici ali le na videz zdravi, je pravi vzrok le v površnosti, ki se ne bi smela nikdar kazati, ko se gre za občno korist.

Država torej povrne vrednost prašiča, ako pogine v 48 urah. Naš gospodar bi pa želel poroštvo vsaj za nekaj mesecev. »Ali morete zagotoviti, da prašič ne bo poginil za rdečico?« »Ne morem?« glasil se je navadni odgovor. To je kmeta še bolj potrdilo v odporu zoper cepljenje.

Kakor se pa zdaj kaže, se bomo rdečice po cepljenju popolnoma otresli. Večina nemških tovarn se tako zanese na vpliv svojega cepiva, da daje vsem gospodarjem, katerim so prašiči kljub cepljenju z njihovim cepivom poginili, odškodnino pri enkratnem cepljenju skozi 5 pri dvakratnem pa skozi 12 mesecev. Odškoduje se navadno 1 kg žive

teže okoli 1 K. Te tovarne so: 1. Landwirtschaftskammer für die Provinz Brandenburg zu Prenzlau, 2. Das Bacteriologische und Seruminstitut zu Landsberg a. d. W. 3. Serungesellschaft zu Köln a. R. 4. Serum Laboratorium Ruete Enoch, Hamburg.

Da se izplača odškodnina se morajo cepiti zdravi prašiči za varstvo zoper rdečico (Schutzverfahren), ne že bolni (Heilverfahren). Odškodnina se da gospodarju če je prašič v teku določenega časa kljub cepljenju s cepivom iz imenovanih tovarn poginil za rdečico. Za druge bolezni se ne da odškodnina.

V dokaz, da je prašič res za rdečico poginil, se pošlje drob v tovarno. Nekatero tovarno vodijo same preiskave, druge so zadovoljne s potrdilom državnih zavodov.

Za naše kmete je navedeno postopanje v veliko tolažbo. Kaže nam, da je blizu čas, ko bo od naših hlevov izgini-la ta huda kuga. Dozdaj še ni nobeden prevzel poroštva. Gotovo pa moremo zahtevati od vlade in živinozdravnikov, da se cepivo le tam kupi, kjer se prevzame tudi poroštvo. Po sedanji navadi vlada tako odškoduje živinozdravnikom vse stroške cepiva. Zakaj torej ne bi vzeli najboljšega blaga? — Res bo dalo tako postopanje precej dela in bo treba kolikor mogoče natančno postopati, toda brez tega se ne bomo odkrižali zavratnega sovražnika. Kmetom bodo ohranjeni zdravi prašiči, rešila se bo na tisoče narodnega premoženja.

Klavnice za živino.

Pred tridesetimi leti so imeli na Francoskem veliko premalo živine za domače potrebe. Iz Švice, Nemčije in Avstrije se je vsako leto na tisoče glav uvozilo. Odkar so napravili primerno visoko carino na uvoz žive živine in mesa, ima dežela doma mesa zadosti, ki je splošno cenejše, kakor v drugih deželah in še prodaja sosedom prav znatne množine živine. Brez francoskih volov bi bila cena volom pri nas še veliko višja, kakor je bila v resnici. Ravno carina je pomagala francoskemu kmetu, da je mogel izhajati, in ista carina je dosegla delavcu in meščanu ceno meso.

Zdaj pride največ živine, ki se proda, na trg La Villete v Parizu. Od tam se tudi oskrbujejo mesta po državi, obrtni kraji in tuje dežele.

Pametni Francozi so pa spoznali, da jim to ni v korist. Živo živino po železnici voziti v daljavi več sto kilometrov ni dobro. Saj se vsi odpadki, ki bi lahko ostali kmetu za dober gnoj, zraven peljejo. Mesar v mestu jih vrže v kanal. Vožnja živine je zelo draga. Preden pride meso v lonce, se podraži za 100 %, mi bi dejali, da je še enkrat dražje. Le pri volu, ki je vreden 400 frankov, so naračunalist stroškov predno pride do zadnjega mesarja, že na 151 frankov. Ostali stroški še narastejo,

predno se meso porabi. Ne draginja živine, ampak draga vožnja in dobiček prekupcev napravljata draginjo. Torej bo treba po Francoskem, tako so sklenili v krajih, kjer imajo veliko živine, napraviti velike moderne klavnice s hladilnimi prostori, odkoder se bo meso v mesta pošiljalo.

S tem bi se tudi omejila nevarnost živinskih kužnih bolezni, ki se ravno po semnjih najbolj razširjajo.

Za nas povzamemo iz navedenega lahko dva prav dobra nauka. Pametna carina na tujo živino varuje domačega kmeta, onemogočuje velike živinske kartele, ki bi precej nastali, ko bi naš kmet opustil živinorejo zaradi slabega zaslužka. Ravno carina daje meščanom primerno cenejše meso.

Da pa vlada po mestih draginja, niso kmetje krivi, ampak napačna organizacija trga in pohlepnost prekupcev po prevelikem dobičku, če ne omenjamo vzrokov splošne draginje, ki je nastala vsled slabih letin. Naša živina se živa pelje po več sto ur daleč. Po dva dni ostane v vagonih brez pijače. Tudi k nam bi se lahko zanesla kuga po železnici.

Koliko rajše bi dal naš kmet svojo živino naprodaj potom zadrug, ko bi imeli blizu klavnico, kjer bi se meso shladilo, uredilo in naprej poslalo. Vožnja mesa bi bila primeroma veliko cenejša in kupčija v domačem kraju brez nevarnosti. Dober trg je naboljša spodbuda za dobro in natančno delo pri vsakem gospodarstvu.

Država je dala za prevažanje argentinskega mesa takoj 21 voz s hladilnimi napravami na razpolago. Ali niso naši kmetje toliko vredni, kakor tuji prekupci? Čudni so naši modri možje. Od Rumunije in Srbije, od Francoske in Amerike pričakujejo cene živine, pa je rešitev tako blizu in popolnoma gotova. Na domačega kmeta se je treba nasloniti, ki bo gotovo držal celo breme.

Pri nas bi se morala taka klavnica, ki bi morala imeti vse potrebne priprave, osnovati v ljubljanski okolici. Meso bi pošiljali na Dunaj ali v druga mesta, pa tudi domačim krajem, ki imajo zelo drago meso ali sploh ni dobili potrebne živine, bi bilo na razpolago. Prevozní stroški za govejo živino bi bili primeroma majhni.

Zapovedi gnojenja.

Kmetovo bogastvo je odvisno od pridelkov, pridelki pa, če ne vpoštevamo vremenskih nezdod, v prvi vrsti od gnojenja. Čim več gnoja, tem več pridelkov, ki so tudi več vredni. Ker se pri nas še veliko greši proti tem osnovnim pravilom dobrega gospodarstva, priobčujemo danes nekaj zapovedi pravilnega gnojenja, kakor je v navadi pri dobrih kmetih drugih dežel.

1. Polje in travnike moraš dobro gnojiti, da vrneš zemlji redilne snovi, katere ti je dala v pridelkih. Glavna

redilna snov je dušik, ki ga daješ v hlevskem gnoju in še več v gnojnici. Če tega gnoja ni, se rabi čilski soliter ali amonijev sulfat. Mnogi kmetovalci dajo zemlji dušika z zelenim gnojenjem, ko podorjejo grahor, bob ali druge stročnice, ki so za to najboljše. Drugo gnojilo je kali, ki se nahaja v mali množini v gnoju, več ga je v gnojnici, dodamo ga pa s kalijevo soljo ali kajnitom. Tretje je fosforna kislina, katere je nekaj v gnoju, kar je pa manjka, jo dodamo v superfosfatu ali žlindri. Četrto je apno, od katerega se nahaja precej v hlevskem gnoju. Če pa tega ni, ga lahko spravimo na polje in travnik v živem apnu, v cestnem prahu ali mavcu.

2. Imej v redu hlevski gnoj. Ko ga izkidaš na gnojišče, ga moraš dobro zahoditi, da se ne posuši ali ne začne gniti. Vsak kmet vé, da mora biti pravi gnoj masten, da prihaja od njega oni bodeči duh, ki precej v nos vdari. To je tisti dušik, ali kakor ga imenujejo še sestavljenega, amonjak, ki je najboljše gnojilo. Na Češkem ima skoro vsak kmet v gnojni jami malo brizgalno, da poškropi, kadar hoče, gnoj z gnojnico. Gnoj ostane vsled škropljenja moker in prav lepo razkrajja snovi. Tudi pri nas bomo morali te male brizgalne, ki stanejo le nekaj kron, prav kmalu vpeljati.

3. Pazí na gnojnicol Največja neumnost je, če pustiš, da se ti gnojnica izgubi na cesti ali v vodo. Ne en liter le dragocene snovi se ne sme izgubiti. Kdor še zdaj nima gnojne jame, ne more v sedanjem času izhajati. Saj si sam uničuje svoje premoženje. Le poglej na travnike in njive, kako se pozna, če so bili dobro z gnojnico zagnojeni! Gnojna jama se v enem letu trikrat izplača.

4. Napravi si prostor za kompost. Na kakšen samotni kot spravi vse odpadke in ostanke, ki se ne morejo drugače porabiti. Najbolj pripraven je za to senčni kraj, ki ni preveč na vetru, kamor lahko z vozom prideš. Kjer je dosti smeti, je dosti komposta. Namen komposta je, da vse reči, ki se zmečejo na kup, začno pravilno gniti. Da pa ima zrak prosto pot, se pokrijejo skladi s plastjo prsti 30—40 cm na debelo. Ker vsaka reč mokra rajše gnije, polivaj večkrat ta kup z vodo ali gnojnico. Redno naj bo visok 1 meter, 2 metra ne sme nikdar presežati. Med letom naj se vse dva- ali trikrat premeša. Navadno je zrel dober kompost v dveh letih. Če slabše gnije, ga moraš tudi štiri leta pustiti. Ta kompost ti bo prav dober gnoj za polje in travnik.

5. Ker prodajaš živino, mleko, žito in sadje, odvezaj vsako leto svoji zemlji veliko redilnih snovi, katere se nikdar več ne vrnejo. Da ti ne peša, ji moraš vse, kar si ji odvzel, vrniti z umetnimi gnojili. Naj se ti ne zdi škoda nekaj kron za žlindro, fosfat in kali, ko se ti pri košnji, žetvi in spravlanju drugih pridelkov vse obilno povrne. Menda ne boš s svojo zemljo tako delal, kakor Ribničan s svojim konjem. Niti

ti ne moreš veliko delati in malo jesti, kakor od zemlje pričakuješ.

6. Ne gnoji vedno le z gnojilom ene vrste, kakor oni norci, ki gnojijo z žlindro in kajnitom, ali pa le z žlindro, pa se potem pritožujejo, da zemlja vedno manj rodi. To jim je dokaz, da umetna gnojila škodujejo. Ti moraš dati zemlji vse redivne snovi. Ako si pognojil z žlindro in kajnitom, moraš še gnojnice napeljati ali pa s hlevskim gnojem dobro potrositi. Tudi sama gnojnica ne zadostuje, ne na travniku, ne na njivi, čeprav imaš veliko travo. Pomagati moraš zemlji z žlindro ali s superfosfatom, ako si z gnojnico pognojil in nasul še cestnega blata. Vse redivne snovi na zemlji ohranijo vedno veliko rodovitnost, če pa le ene manjka, bo nekaj časa lepo rastle, potem bo vse opešalo.

7. Če izpelješ hlevski gnoj na njivo, ga moraš precej podorati. Ako ga pustiš dolgo raztrošenega, ti uide dušik, ki je največ vreden. Govorjenje o suhem gnoju je prazno, če ni prav posebna zemlja. Umetna gnojila ne smeš zakopati v zemljo. Najboljše je če posuješ gnojila po brazdi in vse dobro zabranaš. Dobro je pa tudi, če ga prav na lahko zaorješ.

8. Trava ne nastane iz zraka. Zato moraš travnikom dobro gnojiti s hlevskim in umetnim gnojem. Travnik bo pa tudi zadovoljen, če mu le gnojnico privoščiš in ga potem z žlindro (ali mesto žlindre s superfosfatom) in kajnitom založiš. Če je travnik močviren, ga moraš najprej izsušiti, z apnom posuti in potem zagnojiti, ker ti drugače vzame voda vse gnojilo.

9. Naroči umetna gnojila v pravem času in ne čakaj dneva, ko je treba že posipati. Najboljše je, če se oglasiš pri zadrugi, ki gnojila preskrbuje, že par mesecev poprej. Zadruga potem naroči pri tovarni po dogovorjeni ceni, kdaj se ima blago odposlati. Tako naprej naročeno blago imajo tovarne dotični dan že pripravljeno za odposlati. Vsak, kdor je okusil, ve, kako je neprijetno, ko se naroči v zadnjem tednu, ko tovarna ne more pravočasno zaradi obilnih naročil poslati, pa prihajajo vedno ljudje z vprašanjem: »Kdaj pride? Rad bi oral, pa ne morem, ker gnojila ni.«

10. Ne sodi prenaglo o uspehu umetnih gnojil. Mnogokrat se pri eni rastlini ne pokaže uspeh. Poglej, kako je rastlo prvo, potem še drugo in tretje leto, pa se boš prepričal, da ti denar, izdan za gnojila, nosi stotere obresti.

Tržni pregled.

Cene živini in kmetijskim pridelkom gredo nazaj. Kmet nima skoro kaj prodati, po mestih in trgih pa razlagajo ljudje, ki še niso sami nikdar lakote trpeli, kako stradajo ubogi delavci in meščani.

Goveja živina je v ceni padla, ker je bila v vseh severnih deželah, kakor tudi pri nas druga košnja zelo slaba.

Sicer cena ne more veliko pasti, ker povsod manjka živine. Drugo leto bo pa skoro gotovo še precej višja, kakor letos, če nam dobra letina pomaga pomnožiti živino. Kmetje bodo s težavo zopet zaredili, kar so morali letos zaradi pomanjkanja krme odprodati. Pri nas je pa splošno sena zadosti, da ne bomo prisiljeni prodajati.

Mlečni izdelki niso imeli še nikdar tako visokih cen. Maslo se plačuje od 3 K do 3 K 50 vin. Dansko maslo se je na Dunaju še pred par meseci komaj prodalo po 3 K, zdaj zahtevajo po 3 K 65 vin. Mleko gre povsodi v ceni naprej. V mestih se že prodaja liter po 26 do 30 vinarjev in še čez. V nekaterih nemških in čeških mestih so poskožili pri ceni za 4 do 6 vinarjev pri 1 litru. Zdaj se dobi mleko za silo, ko je še precej paše. Ko pa paša mine, bo naslalo še hušje pomanjkanje.

Tudi sir ima izredno visoko ceno. Švicarski sirarji bi emendolca še radi držali, pa jim je denarja zmanjkalo, ko je treba ljudem mleko plačevati.

Te visoke cene so za kmeta jako dobre. Če bodo pa šle le previsoko, se je bati, da mnogo meščanov opusti porabo masla, mleka skoro ne morejo opustiti, in začno rabiti razne rastlinske maščobe, kar bi bilo za razvoj mlekarstva zelo škodljivo.

Amerikancem se je v zadnjem času posrečilo petrolej vpeljati na Kitajskem, kjer so poprej svetili z različnimi svečami in olji, kakor tudi pri nas še pred nedavnim časom. Vsaj poznamo one svetilke z lanenim oljem. Če tega ni bilo, je tudi trska zadostovala. Ko so se Kitajci navadili petroleja, so imeli na prodaj vse one pridelke, iz katerih so poprej olje delali. Tako se je mogočno dvignila kupčija s sojo in zemeljskimi orehi. Ljudje so dobili za doslej zaničevane pridelke prav znatne vsote in so se goreče lotili pridelovanja soj in orehov. Tako je prišlo vedno več raznih olj v Evropo, rasla je pa tudi množina močnih krmil. Mastna rastlinska olja bodo v prihodnjem času delala prav hudo konkurenco našemu maslu. Skoro gotovo bodo pa cene raznih tujih močnih krmil padle, kadar bomo imeli domače krme zadosti.

Prašiči so tudi padli v ceni. Ker povsod manjka krme, tišči vse na semenj. Na semnju sredi septembra je bilo 19.000 prašičev. Seveda se kupci s kmetovo zadrego okoristijo, kolikor največ morejo. Letos bo treba porabiti za krmo tudi otavo in deteljo. Malo pese, krompirja ali korenja za silo zadostuje. Debelih prašičev pozimi ne bo veliko, ker jih kmetje ne morejo pitati. Cena bo pa v prihodnji pomladi za mladiče prav posebno visoka. Dne 26. septembra so imeli na Dunaju sledeče cene: debele prima 138—141, srednje in stare 132—136, lahke 124—130. Pripeljalo se je 16.861 prašičev, 7195 debelih in 9666 srednjih. Zaradi velike množine je cena padla pri debelih za 2—3 vinarje, pri mladih za 2—4 vin. Ker manjka povsod krme, sili vse s

prašiči na trg. Kdor more, naj počaka hude zime, ko bodo cene gotovo višje.

Pivovarnarji hočejo pivo podražiti, kar ni čudno. Za izdelovanje piva se rabita hmelj in ječmen. Hmelj je stal prejšnja leta navadno 100 kg okoli 200 kron. Letos se vsled suše prodaja po 900—1000 K. Ječmen je bil 15—17 kron, letos je 20—21 K. Zraven se je podražilo delo in vse druge snovi, ki se rabijo pri pivu. Na Češkem so mi pravili, da se bo moralo pivo za polovico podražiti, da bodo mogli pivovarnarji izhajati. Ko so v mestih, kjer večinoma pivo pijejo, zvedeli da na načrte pivovarnarjev, so začeli veliko gonjo proti pivu. »Boj-kot oderuhom, nobenega piva ne bomo več pili!« Kako bodo to držali, je drugo vprašanje. Za naše vinogradnike je to prav dobro, ker bodo svoje vino lažje prodali. Prav dobro bo pa res, če tudi kmetje povsod sklenejo, da ne bodo piva pili.

Podraženje piva je gotovo opravičeno, saj so ga podražili šele takrat, ko so morali hmelj in ječmen dražje plačati. Pravdo oderuštvo pa je počenjanje s sladkorjem. Še enega funta niso napravili novega sladkorja, še ene pese niso kupili, pa se je lanski sladkor, ki se je napravil iz pese leta 1910., ki je izvanredno dobro obrodila, podražil za več kakor 100%, če odračunamo davek. Stokrat toliko so zaslužili ti sladkorni milijonarji le s podraženjem sladkorja, kakor vsi kmetje naše države s podraženjem mlečnih izdelkov.

Zito gre počasi v cenj nazaj. Pokazalo se je, da so pridelki v Ameriki zelo obilni. Na Ruskem se je menda do 40 milijonov stotov manj pridelalo, kakor lani; posebno se pa hvalijo z letošnjo žetvijo Francozi, katerim bo domači pridelok skoro zadostoval. Na jugu imajo balkanske dežele veliko žita, pa ne toliko, kakor lani. Ogrska žetev je znatno boljša kakor leta 1910. Po avstrijskih deželah je strn prav dobro obrodila. Največ žita bodo dobile letos Angleška in Nemška iz Amerike, kjer bo zlasti Kanada imela velike množine na prodaj. V bližnjem času ne bodo šle žitne cene pri nas nazaj, ker preveč primanjkuje drugih živil.

Najboljša pšenica je veljala 29. septembra na Dunaju 25—25 50, navadna 24—25, rž 21—21 20, ječmen, moravski, ki je najboljši, 19 40—20 80, navadni 17 60—19. Turšica ima ceno, kakor še nikdar poprej. Plačevali so jo 18 90—19 30. Oves 19 70—20 30. Pšenico so prodajali v Njujorku 18 24, v Čikagi 17 04, v Odesi 18 81, v Parizu 24, Budimpešti 23 98. Ker so se cene krmil tako povišale, gre počasi tudi žitna cena naprej. Znatno bi mogle cene le v slučaju pastí, da bi prišlo v Evropo izvanredno veliko žita iz Amerike, kar pa ni verjetno.

Nekaj novega so letos visoke cene krompirja. Ravno v krompirju se suša posebno hudo pozna. Pri nas ga plačujejo 9—14 K 100 kg, na Češkem že do 20 K. Precej nižje so pa cene na Nemškem, dasiravno je bila tam prav slaba krompirjeva letina. Tam se dobi že

prav dober krompir po 6—8 K našega denarja.

Za kmete, ki so večino krompirja pokrmili prašičem, je to važno vprašanje. Če se more prodati krompir po 10 kron, je gotovo pametno krompir prodati in kupiti krmila za žival, v prvi vrsti riževo moko ali turšico. Za isti denar ima v teh snoveh veliko več krmilne vrednosti, kakor v krompirju. Najbolj bo pomagala v tem oziru lastna skušnja.

Zaradi draginje krompirja in žita se bo skoro gotovo tudi špirit podražil. Od 1. septembra ima prodajo vsega špirta v roki dunajska Kreditanstalt. Določeno je, da smejo pri nas vse tovarne izdelati 987.000 hl. Tu vidimo, kakšne grozne množine žganja se porabi. Finančni minister je odredil, da se mora od te množine dovoliti malim kmečkim žganjarjem 8000 hl, ker je nastalo v zadnjih letih 275 novih podjetij te vrste. Večje se seveda pritožujejo, da so oškodovane.

Fižol ima tudi posebno visoko ceno. Na Dunaju so plačevali 16. septembra 100 kg 33—35 K, lečo 45—60 K, proso 18—19 K. Naši ljudje so tudi fižol letos prepoceni prodali. Vsled suše se je hitro povzdignila cena sena, katerega preje ni nobeden hotel. Dobro seno so plačevali 5—8 K 1 stot.

Sklenil se je koncem avgusta kartel za petrolej, ki naj bi začel s 1. septembrom poslovati. Gališki judje se bojijo tuje konkurence Amerikancev in francoske družbe Limanova v Galiciji. Gotovó se bo petrolej prav znatno podražil. Kdor more, naj se za časa zavaruje in zadostno preskrbi.

Švica nam zgled in svarilo.

Vedno je dobro, če more pameten človek pogledati, kako gospodarijo v naprednih deželah, da more potem doma po razmerah tuje uspehe posnemati. Dosedaj smo vedno imeli Švico za najbolj vzorno deželo v reji dobre živine, kakor tudi v sadjarstvu in gnojenju. Vzglodna dežela je Švica še zdaj za rejo živine. Pri natančnem vpogledu v vse gospodarske in pravne razmere se nam pa pokažejo tudi hibe, katerih se moramo varovati. Najbolj jasno nam kažejo suhe trgovske številke prave gospodarske razmere v deželi.

Iz Švice so leta 1910. prodali na tuje 314.359 stotov (stot 100 kg) sira, ki je kakor pravi emendolec znan po celem svetu. Lani so prodajali 1 stot sira za 205 frankov, letos je zaradi suše prišel že na 212 frankov. Na Dunaju se prodaja za 230—240 frankov. Zraven je še za 1 stot 60 K carine, tako da pride 1 kg sira na debelo skoro na 3 K. Pravi sir iz Švice je še vedno najboljši, kar se jih dela. Največ ga gre na Francosko (70.000 stotov). Precej za njimi pridejo Amerikanci. V Avstrijo so ga pripeljali 30.000 stotov za 6 milijonov frankov,

kar je pravzaprav sramotno za nas, ki imamo toliko živine.

Veliko so izvozili tudi zgoščenega mleka, katerega v tovarnah na poseben način pripravijo, da se ne more pokvariti. 1 kg takega mleka stane v Švici na debelo 1 K. — Lani so ga prodali 315.644 stotov za 31.132.955 frankov. Večina tega mleka gre na Angleško, prodajo ga pa tudi v Indijo in Brazilijo. Čudno, da pri nas nobeden ne začne, ko bi se lahko dobro izhajalo.

V tovarnah so napravili tudi 9567 stotov mlečne moke. V strojih izhlapijo vodo popolnoma, da ostanejo le suhi deli, ki so pravi moki podobni. 1 kg stane do 2 K 60 vin.

Mlečne čokolade so prodali za 38 4 milijona frankov.

Izvoz sira in drugih mlečnih izdelkov se je pomnožil v vrednosti, ker je nastalo vsled suše in moče prav veliko pomanjkanje po drugih deželah, toda množina je ostala skoro ista, napredovati ni več dosti mogoče.

Izvoz živine je pa padel na 9 milijonov kron vrednosti. Prejšnja leta so prodali letno za 14 milijonov frankov goveje živine, letos je ta izvoz padel. Tujci se bojijo kupovati švicarske krave, ker so Švicarji predragi in njih živina le prerada za jetiko zboli. Od prodane živine je šla večina na Laško, ki hoče na vsak način doseči Švico v živinoreji. Na Laškem da vlada primeroma malo podpore za živinorejo, vendar zelo hitro napredujejo, ker se posamezniki in društva zanimajo za napredek. Le lani je padel uvoz sira iz Švice za 8000 stotov. Sirarstvo v gornji Italiji se čudno hitro razvija in zna kmalu mali Švici nevarno postati.

V Švici imajo tudi vzorne vrtove za sadje. Lani so dobili za mošt in jabolka 5,255.250 frankov.

Sicer je pa Švica obrtna dežela, ki živi po večini od dela po tovarnah. Lani so dobili za svilnate izdelke 270 milijonov, za bombaževino 250 milijonov, za ure, ki so najboljše na svetu, 147 milijonov.

To so velikanske številke, ki nam kažejo velik napredek Švice. Sklepní račun pa vendar ni ugoden.

Leta 1910. so Švicarji prodali vsega blaga na tuje za 1195 8 milijona, kupili pa so od tujcev za 1744 9 milijona frankov, torej so dali za 549 1 milijona denarja več na tuje, kakor so za svoje dobili. Če je bil računski zaključek naše države v trgovini s tujimi državami lani za 340 milijonov pasiven, to je nam v škodo, res tako znaten, da so se pravi prijatelji države popraševali, kam bomo prišli, če bomo tako delali, je to pri Švici še veliko hujše. Avstro-Ogrska ima do 50 milijonov ljudi, Švica pa le 3,741.971 in kljub temu se ljudje grozijo, da smo lani toliko več kupili, kakor prodali, ko ima Švica še 209 milijonov več primanjkljaja. Te razmere niso zdrave.

(Konec prihodnjič.)

Svoj izdelek ostro žgane strojne, zidne in zarezane strešne

366

OPEKE prve vrste priporoča J. Knez v Ljubljani.

Sprejme tudi zastopnike za razprodajo zarezanih strešnikov.

Kri! Najboljši zajutrek! 50%
ohranijo in pridobe oni, ki

pijejo mesto kave, čaja, kakao, sladne kave, puro, samatoze, sanatogena, redilnih soli, mesnega izvlečka, juhinih dodatkov, otroške moke itd. —

Sladin

dr. pl. Trnkoczy-a sladni čaj.

Moč! Dobi se povsod 1/4 kg zavoj 50 v. Tudi pri trgovcih. Po pošti najmanj

Zdravje! 5 zavojev v glavni zalogi lekarnarja pl. Trnkoczyja v Ljubljani.

17

Patniki v Ameriko
Nateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na **Simona Šmetetka**
v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
Kakovostna Pojasnila daje se brezplačno.

3

2852

popolne obleke

vsebujejo moji 40 metrov dolgi ostanki za 20 K in sicer; 1 moderna obleka iz lista, 1 praktična obleka za hišna opravila in 1 krasna poletna obleka. Ostali ostanki se lahko porabijo za predpasnike, bluze itd.

12

popolnih srajc

vsebujejo moji 40 metrov dolgi rumburški ostanki tkanine lepo, dobro blago za 22 K. Ostali ostanki so pripravi za najboljše opreme.

Razpošilja se po povzetju.

Prvovrstna tovarniška razpošiljalnica

Josip Frankenstein, Jaromer 91, Češko.

Od ostankov se ne pošiljajo vzorci.

Od vseh drugih predmetov vzorci na željo franco.

Vzorci se morajo vrniti.

Priporočamo novo trgovino manufaktur. blaga

J. Cluha

Pod Tranco-
Ljubljana, Stari trg štev. 1.
1980 prej bazar
postaja električne železnice.

Organist in cerkvenik

dobi službo v Zaplani pošta Vrhnika. Nastop 15. oktobra. 2880

Učenca

2830

poštenih staršev sprejme takoj za čevljarstvo obrt Anton Pogačar, čevljarški mojster p. Kamnik.

američan oružje vsake vrste, kot puške Hammerless, Dillinge, Lancaster in Flobert, samokrosa, pištole itd. po tovarniških cenah. Popravlja strelnice. Zanesljivim oružjem dovoljeno ugodna dela odplačila. pošiljam tudi bojni puške, ne da bi se sililo kupiti 8 dni na poskušajo in ogled. Ceniki zastoj in tržnaka. **F. Dušek, tovarna pušk, Opčno št. 52 ob državni železnici, Češko 1924**

Blago za damske obleke

oddaja na metre po tovarniških cenah izdelovalnica blaga za obleke, **Liberči na Češkem.** Vzorci zastoj.

Solidni, dobro priporočeni zastopniki se iščejo. Ponudbe pod R. 175 na **Haasenstein & Vogler A. G., Reichenberg i. B.**

2788

C. kr. priv. zavarovalna družba Avstrijski Feniks na Dunaju.

Vplačana delniška glavnic: šest milijonov kron.

Družba zavaruje:

- 1.) Proti škodi, povzročeni vsled požara, strele ali plinove razstrelbe na poslopih ali premičnih stvarih;
- 2.) Proti tatinskemu vlovu ali tatvini iz zaprtih ali odprtih prostorov.

Ponudbe sprejema in pojasnila daje:

Generalni zastop c. kr. priv. zavarovalne družbe Avstrijski Feniks v Ljubljani, Sodna ulica 1.

C. kr. priv. zavarovalna družba na življenje Avstrijski Feniks na Dunaju.

Vplačana delniška glavnic: Dva milijona štiristotisoč kron.

Zaloga zavarovalnin: Dvainpetdeset milijonov kron.

Stanje zavarov. glavnic 31. dec. 1909: Dvesto in deset milijonov K. Premijski in obrestni dohodki na leto: Deset milijonov kron.

Kdor želi:

ZAVAROVALNO POGODBO za preskrbo svojcev,
ZAVAROVALNO POGODBO za opremo sv. otrok,
ZAVAROVALNO POGODBO v lastno korist, da se mu po preteku določenih let izplača zavar. glavnic,
ZAVAROVALNO POGODBO v varnost posojila

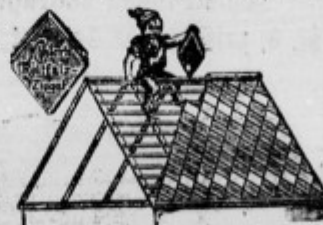
pri kakem kreditnem zavodu ali zasebniku,

ZAVAROVALNO POGODBO v varnost životne rente

dobl jo takoj pod jako ugodnimi pogoji pri 232

Generalnem zastopu c. kr. priv. zavarovalne družbe Avstrijski Feniks v Ljubljani, Sodna ulica štev. 1.

Jos. Prosenc, vodja generalnih zastopov.

Ugodna prilika!

Ker imam veliko zalogo opeke, ki je izdelana še iz cenenege cementa, oddajam

cementne strešnike

(z zarezo in brez zareze)

po nižani ceni. — Cementna strešna opeka prekaša po svoji trpežnosti drugovrstne opeke ter dajem za njo vsako poljubno garancijo. 2842

:: **Ivan Jelačin, Ljubljana.** ::

Krznarjev Tone, doma iz Lepevasi je bil najpremožnejši v celi vasi in obenem tudi najlepše postave izmed domačih fantov. Nameraval se je v kratkem poročiti z Urško, županovo hčerjo. Vse sta imela že pripravljeno za poroko, manjkalo jima je samo še

pohišstvo. A kje dobiti lepo, močno in polegtega tudi ceno? Dolgo je premišljeval, kam naj bi se obrnil, a končno se domislil, da je čital letos v listu „SLOVENEČ“ priporočilo naših domačih tvrdk in med tistimi se je priporočalo tudi

tvrdko s pohištvom **Ivan Dogan** mizarški mojster v Ljubljani, Dunajska cesta 19 (Medjatova hiša)

in nikamor drugam ni šel kupiti pohišstva, kakor edino k tej domači tvrdki, ker je bil tudi res dobro in solidno postrežen. — Zatorej vsi, ki si mislite nabaviti novo pohišstvo, naravnost k Ivanu Doganu! 2315

Daje po**4³/₄ 0/0**

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje - **po 4³/₄ 0/0** brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 75 v na leto. Rentni davek plačuje društvo samo. Daje tudi svojim članom **predume** na osebni kredit, vračljive v 7 in pol letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menjice.

2553

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik,

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

Avstrijska družba z omej. jamstvom za Benz-motorje, Dunaj X., Mannhartgasse 4.

Lüksautomobili

DINAMI

BENZ

- DIESEL -
- SESALNI PLINO -
- BENZOL -
- NASUROVO OLJE -
- BENZIN -
- ELEKTRO -

MOTORJIKompletne
Električne centrale

856

Glavno zastopstvo za Kranjsko: Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave, Ljubljana, Dunajska cesta. Istotam so motorji na ogled.

Tovarni in Specijalni vozovi

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Lenarni promet do 31. decembra 1910
čez 87 milijonov kron.

Lastna glavnica K 608.996·84

Stanje vlog dne 31. decembra 1910
čez 21 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

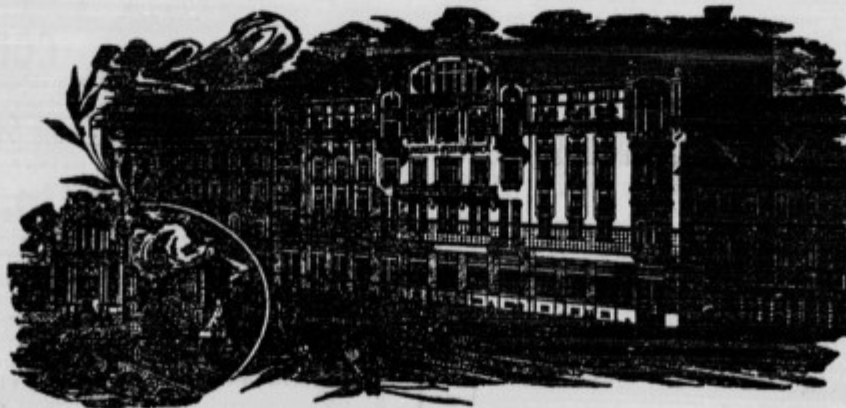
6

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, prtiličje, v lastni hiši nasproti hotela „Unlon“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4¹/₂ 0/0

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih **100 kron čistih 4·50 kron na leto.**

Za nalaganje po pošti so poštno - hran. položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge od svojih zadržnikov na tekoči račun ter daje istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvu) in zastavi vredn. papirjev. Menjice se najkulant eskomptirajo.

Dr. Ivan Šusteršič, preds. **Josip Šiška**, stolni kanonik, podpredsed. Odborniki: **Anton Belec**, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu n. L. **Fran Povše**, vodja, graščak, državni in deželni poslanec. **Anton Kobi**, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. **Karol Kauschegg**, velepos. posestnik v Ljubljani. **Matija Kolar**, stolni dekan v Ljubljani. **Ivan Kregar**, podpredsednik, trg. in obrt. zbornice in hišni posest. v Ljubljani. **Fran Leskovic**, hišni posestnik in blagajnik »Ljudske posojilnice«. **Ivan Pollak ml.**, tovarnar. **Karol Pollak**, tovarnar in posestnik v Ljubljani. **Gregor Šilbar**, župnik na Rudniku.